

Stormvind AS

► Lutelandet energipark - supplerende konsekvensutredning for naturmangfold

Oppdragsnr.: 5191773 Dokumentnr.: Versjon: J01 Dato: 2019-03-29

Oppdragsgiver: Stormvind AS
Oppdragsgivers kontaktperson: Håvard Nordvik
Rådgiver: Norconsult AS, Kjørboveien 22, NO-1337 Sandvika
Oppdragsleder: Einar Berg
Fagansvarlig: Lars Jørgen Rostad
Andre nøkkelpersoner: Annie Ås Hovind, Torgeir Isdahl

Forsidebilde: Lutesåta. Fotograf: Bjarne Sandal, Nordplan

J01	2019-03-29	Til bruk.	Annie Ås Hovind	Torgeir Isdahl	Einar Berg
A01	2019-03-28	Til fagkontroll.	Annie Ås Hovind	Torgeir Isdahl	
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Innhold

1	Innledning	3
1.1	Områdebeskrivelse	3
1.2	Viktige naturtyper, verneområder og INON	4
1.3	Potensial for ytterligere viktige naturtyper	5
1.4	Fugler	6
2	Oppdatert gjennomgang av virkninger	6
2.1	Virkninger på viktige naturtyper og INON	6
2.2	Virkninger på fugl	7
3	Konsekvensreducerende tiltak	8
4	Konklusjon	8
5	Referanser	8

1 Innledning

Norconsult er bedt om å gjøre en ny gjennomgang av naturverdier i tiltaksområdet til Lutelandet energipark, og en oppdatert vurdering av tiltakets virkning på disse, som supplement til konsekvensutredningen for naturmiljø som ble gjennomført i forbindelse med konsesjonssøknaden i 2009. Bakgrunnen for ønsket om en ny vurdering er at vindkraftverket nå planlegges utbygd med turbiner med større rotordiameter, lavere totalhøyde og noe annen plassering enn det som ble utredet i 2009.

Energiparken planlegges utbygd med 10 vindturbiner (hver med effekt på 5,6 MW) med en navhøyde på 105 m og en rotordiameter på 150 m, og derved en totalhøyde på 180 m. Konsekvensutredningen for naturmiljø fra 2009 tok utgangspunkt i ett hovedalternativ bestående av 10 turbiner (6 MW) med en navhøyde på 135 m og en rotordiameter på 127 m, og derved en totalhøyde på 198,5 m. Vurderingene omfattet videre et tilleggsalternativ med 19 turbiner (2 MW) med navhøyde på 98,3 m og rotordiameter 82 m, og derved en totalhøyde på 139,3 m. I denne supplerende konsekvensvurderingen er det gjort en vurdering av forskjell i virkning mellom de opprinnelige og det nye alternativet. Naturverdiene på Lutelandet er i hovedsak uforandret siden disse ble vurdert i konsesjonssøknaden i 2009.

1.1 Områdebeskrivelse

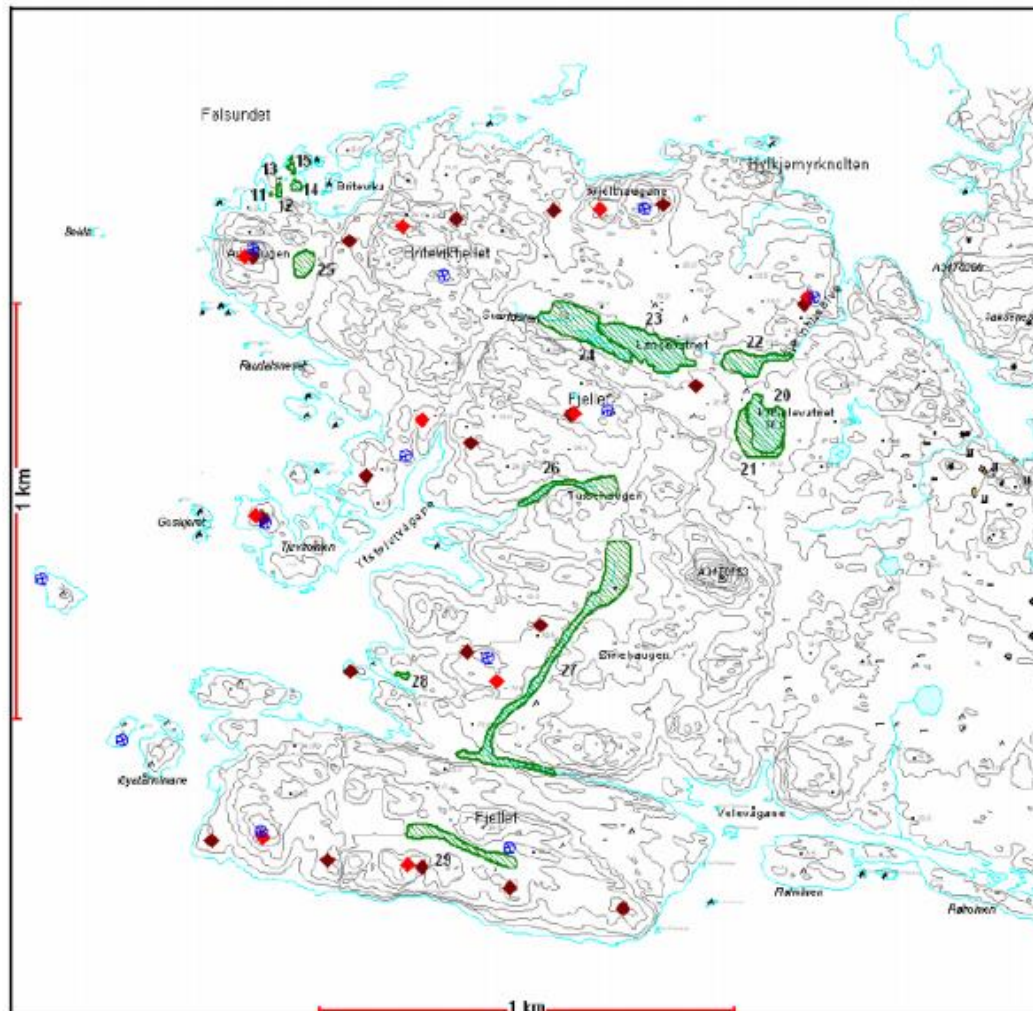
Tiltaksområdet består i hovedsak av grunn og skrinnsnaumark med et relativt stort innslag av nakent berg (Figur 1). I konsesjonssøknaden fra 2009 beskrives vegetasjonen på Lutelandet som en mosaikk av fattig lynghei, myr, bart fjell og strand.

Figur 1 Flyfoto fra Lutelandet. Kilde: Norge i bilder.

1.2 Viktige naturtyper, verneområder og INON

Under utarbeidelsen av konsesjonssøknaden fra 2009 ble det gjennomført en supplerende kartlegging som avdekket 18 nye naturtypelokaliteter innenfor tiltaksområdet (Figur 2). Naturtypene inkluderer marine naturtyper som ålegrasseng, litoralbasseng og større tareskogsforekomster, samt terrestriske naturtyper som vannkantvegetasjon og fattig myr. Det ble i tillegg identifisert to funksjonsområder for vilt og ett for invertebrater. Lokalitetene er kun omtalt i søknaden og er ikke importert til Naturbase. Det foreligger per i dag ingen viktige naturtyper eller verneområder i Naturbase innenfor tiltaksområdet på Lutelandet, men vestre halvdel av øya er definert som inngrepsfritt naturområde (INON). Det er flere verneområder i form av naturreservat på øyene rundt Lutelandet, hvorav ett har som formål å ivareta en marin øy med tilhørende gruntvannsområder og de øvrige har som formål å gi sjøfugl gode og trygge livsvilkår.

Figur 29 Registrerte naturtypelokaliteter rundt Lutelandet Energipark. Alternative turbinplasseringar er markert slik:

Røde prikker	Alternativet med færre og store turbinar (10 x 6 MW)
Brune prikker	Alternativet med fleire og små (19 x 2 MW)
Blå ringar m/kryss	Ein mogleg layout som også inkluderer turbinar utover holmane mot vest (konsekvensvurdert i høve til biologisk mangfald, men ikkje elles)

Figur 2 Naturtyper på Lutelandet. Kilde: Konsesjonssøknad Lutelandet Energipark.

1.3 Potensial for ytterligere viktige naturtyper

Kystlynghei er en sterkt truet og utvalgt naturtype som er typisk langs kysten av Sogn og Fjordane. Naturtypen oppstår i områder som i utgangspunktet skulle vært skogsmark, men som på grunn av beite og annen menneskelig hevd, herunder årlig brenning av lyng og vedaktige vekster, holdes åpent og får heipreg. Kystlynghei er identifisert som en naturtype med store verdier for naturmangfold, spesielt for enkelte planter og særlig en del insekt- og fuglearter.

Lyngheiene på Lutelandet er trolig formet gjennom historisk bruk, men er ikke holdt i hevd ved svibruk eller beite de siste årene. Miljøfaglig Utredning kartla Hyllestad, Askvoll, Fjaler, Solund og Gulen for viktige

naturtyper i tidsrommet 2002-2004, og arbeidet som ble gjort i Fjaler og Hyllestad er oppsummert i rapporten «Kartlegging og verdsetting av viktige område for biologisk mangfold i kommunane Fjaler og Hyllestad» (Systad, 2004). Her nevnes det ingen naturtyper med kystlynghei på Lutelandet, men det skrives at mer eller mindre treløse områder med kystlyngheipreg fortsatt forekommer i kommunen. I rapporten påpekes det at kystlynghei er en naturtype som tidligere har vært utbredt i distriktet, men som på grunn av gjengroing og opphør av/nedgang i beite, skjøtsel og annen hevd ikke lenger forekommer i viktige utforminger i noen særlig grad. Basert på dette er det derfor lite som tyder på at det forekommer oversette naturtypelokaliteter med kystlynghei innenfor tiltaksområdet. Dette støttes av at det på grunn av samfunnsutviklingen, med stadig nedleggelse av småbruk og mindre beitedyr på utmark, neppe har blitt noen gjenopptagelse av eller særlig økning i hevd og skjøtsel av eventuelle kystlyngheilignende områder siden kartleggingene i 2002-2004. Per dags dato forekommer det ikke beite eller annen hevd av utmarksbeite på Lutelandet (Geir Grytøyra, landbrukssjef i Fjaler kommune, pers. med. 2019). Det er derfor ingenting som tilsier at viktige utforminger av kystlynghei kan ha gjenoppstått på Lutelandet etter konsekvensutredningen fra 2009.

1.4 Fugler

Under kartleggingen på Lutelandet i forbindelse med konsesjonssøknad i 2009 ble det registrert vanlige fuglearter som heipiplerke, gjøk og sivspurv samt den da nær truede og nå sterkt truede arten svartstrupe. Svartstrupe har en marginal og ustabil hekkebestand i Norge som varierer med hvor harde vintrene er, men som ser ut til å ha god evne til reetablering fra kildepopulasjoner på de britiske øyer. Arten er knyttet til åpne kystheier og hekker langs kysten fra Vest-Agder til Møre og Romsdal.

I nærliggende områder til Lutelandet (< 5 km) finnes det hekkeplasser for sensitive arter som havørn, vandrefalk og hubro (EN). Reirplasser for havørn i nærområdet har blitt regelmessig påvist frem til 2015. Hekkeplasser for vandrefalk i nærområdet ble påvist på 90-tallet, men dagens status for disse er usikker. Territoriehevdende hubro ble sist hørt i nærområdet i 2009, 2018 og 2019, hvorav sistnevnte dreide seg om et ropende par (pers. med. Tore Larsen, Fylkesmannen i Vestland, mars 2019). Par i aktivitet er bare registrert fra ni av 70 undersøkelsesområder i fylket under kartlegging med lydopptak av mulige hubrolokaliteter de siste fire årene.

Siden 2009 er det registrert flere rødlistete arter i nærheten av og på Lutelandet, deriblant teist (VU) på Lutelandet i 2015 og lomvi (CR) på Lammetun rett nord for Lutelandet i 2014. Fiskemåke (NT), ærfugl (NT), storspove (VU) og makrellterne (EN) er også registrert i umiddelbar nærhet til Lutelandet etter 2009. Vannene på Lutelandet kan videre ha funksjon for sjøfugl som benytter kystnære ferskvann for å vaske fjærdrakten for salt.

2 Oppdatert gjennomgang av virkninger

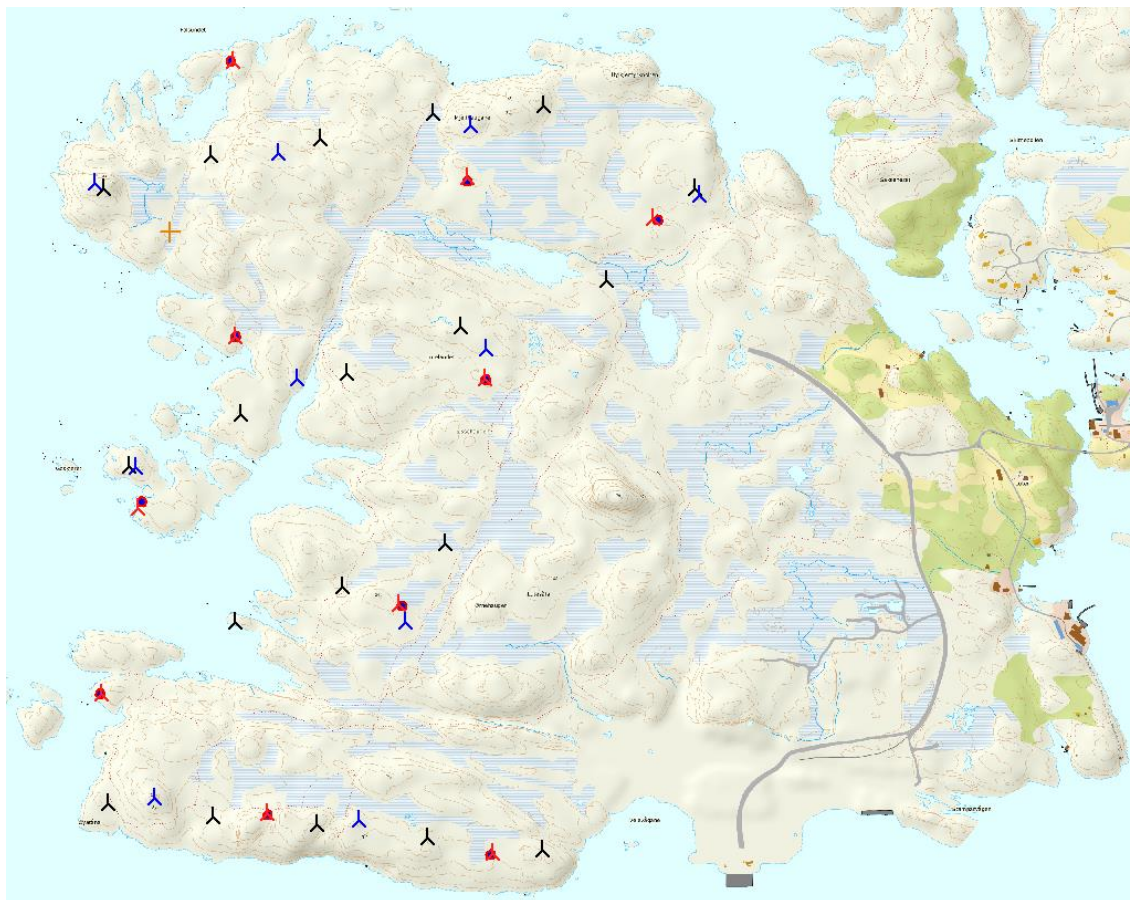
2.1 Virkninger på viktige naturtyper og INON

Plasseringen av turbinene er noe endret fra tidligere vurderte alternativer (Figur 3). Ingen av turbinene er planlagt plassert innenfor avgrensingen til viktige naturtyper, men viktige naturtyper kan bli indirekte påvirket, som beskrevet i konsesjonssøknaden fra 2009.

Den inngrepsfrie vestre halvdel av Lutelandet vil ikke lenger kunne defineres som INON-området etter vindparken er etablert, som påpekt i konsesjonssøknaden fra 2009.

Turbinantallet er tilsvarende hovedalternativet fra forrige konsesjonssøknad (10 turbiner), og betydelig lavere enn tilleggsalternativet med 19 mindre turbiner. Færre men større turbiner, og dermed oppstillingsplasser, medfører et mindre naturinngrep og en samlet negativ virkning av mindre omfang enn flere mindre turbiner.

Planendringene medfører 400 m kortere og 2-5 m smalere internt vegnett sammenlignet med hovedalternativet fra 2009, samt en ny logistikkvei på 300 m ved Fløholmen. Det samlede omfanget av disse naturinngrepene vurderes som uendret siden 2009.

Figur 3 Kart over tidligere vurderte (svarte og blå) og aktuelle (røde) turbiner på Lutelandet.

2.2 Virkninger på fugl

Fugler påvirkes av vindkraftverk gjennom kollisjon med vindturbinene og tap eller vesentlig endring av habitat (Miljødirektoratet, 2018). Vindkraftverk kan videre utgjøre en barriere for fugletrekk eller for flukt mellom funksjonsområder. Fuglelivet i nærliggende verneområder, og sensitive arter som hekker i nærområdet, kan derfor bli påvirket av den planlagte vindparken på Lutelandet, som beskrevet i konsesjonssøknaden fra 2009.

Turbinantallet er tilsvarende hovedalternativet fra forrige konsesjonssøknad (10 turbiner), og lavere enn tilleggsalternativet med 19 mindre turbiner. Færre men større turbiner vurderes som hensiktsmessig for fugl

da det medfører færre bevegelsesbarrierer, samlet mindre habitatendring og potensielt lavere kollisjonsrisiko enn flere mindre turbiner.

Turbinhøyden er redusert med 18,5 m sammenlignet med turbinene i hovedalternativet presentert i konsesjonssøknaden fra 2009. Samtidig er navhøyden redusert med 30 m og rotordiameteren økt med 23 m. Avstanden mellom bakken og rotorbladene (i.e. frihøyden) er dermed redusert med 41,5 m, fra 71,5 m for turbinene i hovedalternativet fra 2009 til 30 m for de nye turbinene. Lavere frihøyde gir mindre rom for passasje under rotorbladene og dermed økt kollisjonsfare spesielt for lavtflyvende fugler som hubro (EN).

Større rotordiameter gir i seg selv høyere kollisjonsrisiko for fugler da lengre rotorblader sveiper over ett større vertikalt areal i luftrommet. Større rotordiameter kan videre potensielt påvirke flere arter da rotoren strekker seg over flere flyvehøyder i det vertikale luftrommet.

3 Konsekvensreduserende tiltak

Det finnes flere tiltak som kan iverksettes for å redusere kollisjonsfaren for fugler, deriblant visuell eller akustisk merking av turbinene. Visuell merking innebærer maling av nedre del av tårnet eller enkelte turbinblader (Miljødirektoratet, 2018).

4 Konklusjon

Naturverdiene på Lutelandet er i hovedsak uendret fra 2009, utover at svartstrupe som ble registrert under forrige konsekvensutredning, og som da var nær truet, nå regnes som en sterkt truet art (EN). Det er i tillegg gjort nyregistreringer av teist (VU) på Lutelandet og lomvi (CR) på Lammetun rett nord for Lutelandet siden 2009. Territoriehevdende hubro (hann og hunn) ble registrert i nærområdet senest i 2019.

Virkningene av tiltaket på naturmiljø er i hovedsak tilsvarende som for hovedalternativet presentert i konsesjonssøknaden fra 2009. Lavere navhøyde og større rotordiameter medfører lavere frihøyde og dermed større kollisjonsrisiko for lavtflyvende fugler som f.eks. hubro (EN). Det bør iverksettes konsekvensreduserende tiltak i form av visuell merking av turbinene for å redusere kollisjonsfare for fugl.

5 Referanser

Artsdatabanken (2019). *Artskart* – database for elektronisk artsinformasjon.

<http://artskart.artsdatabanken.no>.

Miljødirektoratet (2018). *Nasjonal ramme for vindkraft 2017-2018. Faggrunnlag fugl*.

https://www.nve.no/Media/6807/faggrunnlag_fugl_publicert.pdf

Miljødirektoratet (2019). *Naturbase* – database for elektronisk naturinformasjon. <http://kart.naturbase.no>.

Norges Geologiske Undersøkelser (NGU) (2019). *Berggrunnskart*. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>.

Systad, T. (2004). *Kartlegging og verdsetting av viktige område for biologisk mangfold i kommunane Fjaler og Hyllestad*. <https://docplayer.me/11842265-Kartlegging-og-verdsetting-av-viktige-omrade-for-biologisk-mangfald-i-kommunane-fjaler-og-hyllestad-norsk-tittel.html>